

MODERNÍ METODY VÝUKY ZEMĚPISU

Tematická rešerše z Pedagogické bibliografické databáze
Plné texty článků lze objednat prostřednictvím elektronické
pedagogické knihovny (e-PK) <http://www.epk.cz/> nebo e-mailem na
adrese petrovicova@npmk

1.

Badatelsky orientovaná výuka geografie / Dana Řezníčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 23, č. 1 (2013/2014), s. 12-15.

Možnosti využití badatelsky orientované výuky v hodinách zeměpisu. Rozvíjení badatelských dovedností jako součást způsobilosti žáků k systematickému řešení problémů. Popis základních kroků k rozvíjení dovednosti řešit problémy (zaměření pozornosti na daný problém, pojmenování problému, stanovení cíle atd.).

zeměpis ; výuka ; vyučovací metoda ; učení řešením problémů ; problémová výuka ; žák ; rozvíjení schopností ; výzkum ; vědecká výchova ; badatelsky orientovaná výuka ; bádání

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/424023>

2.

Bádatel'sky orientované vyučovanie s využitím meracích systémov / Elen Čipková, Štefan Karolčík -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: Moderní vyučování : časopis pro nové programy v českém základním školství -- ISSN 1211-6858 ISBN (váz.) -- Roč. 21, č. 5-6 (květen-červen) (2015), s. 39-41.

Charakteristika badatelsky orientovaných přístupů ve vyučování přírodovědných předmětů. Implementace badatelských aktivit do výuky biologie a zeměpisu, metody a postupy, didaktické využití počítače, příklady.

přírodní vědy ; přírodovědný předmět ; biologie ; zeměpis ; výuka ; vyučovací metoda ; forma výuky ; výzkum ; badatelsky orientovaná výuka ; měření ; didaktické využití počítače ; ukázka

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/444479>

3.

Historická populační data v prostředí GIS : aplikace do výuky / Martin

Ouředníček -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 24, č. 5 (2014/2015), s. 16-17.

Představení webové aplikace Interaktivní mapa obyvatelstva 1921-2011, která přináší mapové vyjádření dat z populační statistiky. Práce s daty, čtení map a grafů, metodické návody na využití aplikace a datových zdrojů při výuce zeměpisu a zeměpisných seminářů na SŠ, příklady úloh.

zeměpis ; výuka ; učební pomůcka ; mapa ; nové technologie ; webová stránka ; demografie ; populační trend ; statistická data ; historické hledisko ; práce s informacemi ; metodika ; vyučovací metoda ; střední škola ; interaktivní mapa ; 1921-2011

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/450042>

4.

ICT ve výuce zeměpisu na základní škole / František Tůma -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 137, č. 3 (2012/2013), s. 17-20.

Autor představuje několik možností využití informačních a komunikačních technologií (ICT) ve výuce zeměpisu na základní škole. Vychází přitom z analýzy českých odborných pedagogických časopisů, která zjišťovala, jakými tématy z oblasti ICT ve vzdělávání se zabývá český pedagogický výzkum.

zeměpis ; výuka ; informační technologie ; didaktické využití počítače ; forma výuky ; vzdělávací technologie ; analýza ; pedagogický výzkum ; základní škola

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/407561>

5.

Jak měříme vzdálenosti míst na mapách povrchu Země / Petra Klapková

Dymešová, Ivo Volf -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 88, č. 3 (2013), s. 30-35.

Měření vzdálenosti mezi dvěma místy na mapě je základní otázkou nejen v matematice, fyzice i v zeměpise. Příspěvek dokládá a vysvětluje postup měření vzdálenosti míst na mapách povrchu Země na osmi příkladech, a to při užití doporučených pomůcek, včetně počítače, který bude mít předem nainstalovaný Google Earth 3D. Příspěvek je určen žákům základní školy.

měření ; mapa ; Země ; matematika ; fyzika ; zeměpis ; důkaz ; výklad ; řešení úloh ; učební pomůcka ; počítač ; informační technologie ; počítačové aplikace ; software ; žák ; základní škola ; Google Earth

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/423759>

6.

Mezipředmětové vazby geografie / zeměpisu / Silvie Kučerová, Jan Kopp, Monika Čechurová, Martin Kulháněk -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy
In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 22, č. 4 (2012/2013), s. 18-19.

Zeměpis stojí na pomezí přírodních a společenských věd. Tato pozice mu dává široké možnosti mezipředmětových vazeb, které by se ve výuce měly využívat. V článku je uvedeno několik námětů propojení zeměpisu s vybranými předměty, které nebývá tak obvyklé (zeměpis a matematika, zeměpis a dějepis, zeměpis a výtvarná výchova).

zeměpis ; matematika ; dějepis ; výtvarná výchova ; mezipředmětové vztahy ; mezioborový přístup ; výuka ; vyučovací metoda ; forma výuky ; integrovaná výuka ; obsah výuky ; ukázka ; příklad

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/416906>

7.

Možnosti využití QR kódu ve výuce / Hana Svobodová, Radek Durna, Ivona Kejíková, Arnošt Dubový -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy
In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 141, č. 1 (září 2016) (2016/2017), s. 39-43.

Využití nové technologie QR kódu ve výuce. QR kód lze využít při krátkodobých a střednědobých formách terénní výuky zeměpisu, biologie a tělesné výchovy. Příspěvek představuje příklad výuky na katedře geografie PdF MU, kde byla připravena terénní výuka ve městě Brně, která měla seznámit studenty s prostředím a s dopravní obslužností města.

výuka ; základní škola ; nové technologie ; informační technologie ; mezipředmětové vztahy ; počítačové aplikace ; zeměpis ; biologie ; tělesná výchova ; QR kód ; moderní technologie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/453636>

8.

Navigačné prístroje vo vyučovaní matematiky / Štefan Gubo -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Učitel matematiky -- ISSN 1210-9037 -- Roč. 21, č. 2 (2012/2013), s. 76-82.

Autor článku poukazuje na fakt, že GPS přijímače jsou nejen užitečným pomocníkem pro vnější aktivity, ale i skvělými matematickými pomůckami. Technologie GPS je z tohoto hlediska velmi dobrým pomocníkem učitele matematiky, informatiky, fyziky či geografie.

výuka ; matematika ; informační technologie ; didaktika ; výukový software ; informatika ; fyzika ; zeměpis ; učební pomůcka ; učitel ; technologie GPS
ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/418890>

9.

Pojmové mapy a nástroje na ich tvorbu / Štefan Karolčík, Libuša Murtínová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 23, č. 4 (2014), s. 12-14.

Pojmová mapa je schematické vyjádření myšlenek, představ, klíčových pojmů, údajů a vztahů mezi nimi. Prostřednictvím jednoduchých map a schémat je žákům umožněno lépe pochopit a naučit se náročnější části vykládané látky. Článek prezentuje možnosti tvorby pojmových map a eventuálního využití myšlenkového mapování v geografickém vzdělávání. Jsou zde také ve stručnosti charakterizovány významné softwarové aplikace, speciálně vyvíjené pro tvorbu pojmových schémat a mentálních struktur.

zeměpis ; výuka ; vyučovací metoda ; mentální mapa ; žák ; učení ; strategie učení ; rozvíjení schopností ; výukový software ; počítačové aplikace ; pojmová mapa ; myšlenková mapa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/426872>

10.

Práce s daty a tvorba kartogramů : významná dovednost pro život / Martin Hanus -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 21, č. 2 (2011/2012), s. 12-13.

Kartogram je kartografická metoda využívaná k vyjádření relativních kvantitativních dat v areálech mapy (např. hustota zalidnění na kilometr čtvereční), a to s pomocí barev nebo textur. Článek uvádí postup, jak v hodině zeměpisu snadno a relativně rychle vytvořit s žáky kartogram prostřednictvím srozumitelného software s názvem Mapový generátor, který je volně ke stažení na www.egeografie.cz.

zeměpis ; výuka ; mapa ; kartografie ; graf ; měření ; výukový software ; počítačové aplikace ; zpracování dat ; informační technologie ; metodika ; kartogram

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/371523>

11.

Program, problém a časopis na hodine geografie - námety do vyučovania / Stela Csachová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogické rozhľady : odbornο-metodický časopis -- ISSN 1335-0404 -- Roč. 24, č. 1 (2015), s. 20-23.

Nové přístupy k výuce zeměpisu. Inovace, které je možné realizovat i v učebnách nevybavených moderní počítačovou technikou: programové vyučování, problémové vyučování, práce s textem. Principy těchto výukových metod a konkrétní ukázky jejich využití ve výuce zeměpisu.

inovace ve vzdělávání ; zeměpis ; programovaná výuka ; problémová výuka ; práce s textem ; periodikum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/445847>

12.

Tablety ve výuce zeměpisu : správná volba? / Martin Hanus -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 12

In: Geografické rozhľady : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 25, č. 2 (2015/2016), s. 14-17.

Vize a cíle Strategie digitálního vzdělávání (MŠMT), výzva Tablety do škol. Vývoj využití technologií ve výuce, e-learning, m-learning a u-learning. Vliv technologií na vzdělávání, proměna role učitele. Využití tabletů ve výuce zeměpisu. Jak zvolit správnou aplikaci, na co se zaměřit při výběru a hodnocení aplikací. Příklady a zkušenosti s aplikacemi do výuky zeměpisu - Nearpod, Popplet, Timeline, Photo Mapo.

zeměpis ; výuka ; vzdělávací technologie ; nové technologie ; počítačové aplikace ; počítač ; přenosný počítač ; didaktické využití počítače ; digitalizace ; forma výuky ; role učitele ; základní škola ; střední škola ; tablet ; moderní technologie ; digitální technologie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/449302>

13.

Tematické mapy a jejich využití při výuce zeměpisu / Marie Novotná -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 22, č. 5 (2012/2013), s. 16-17.

S tematickými mapami se žáci seznamují především při práci se školními atlasy, v nichž tyto mapy převažují. V současném digitálním věku je pro žáky přitažlivé, když se na tvorbě různých tematických map mohou také podílet. Na internetu lze k této práci nalézt zajímavé projekty a aplikace. Článek představuje některé projekty, které žáci mohou při tvorbě jednoduchých tematických map využít, aniž by museli mít nainstalován GIS (geografický informační systém).

zeměpis ; kartografie ; mapa ; výuka ; výukový software ; počítačové aplikace ; metodika ; informační technologie ; internet ; tematická mapa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/421578>

14.

Úspešnosť zaradenia pojmových máp do programu výučby geografie na nižšom stupni sekundárneho vzdelávania. Část 1 / Štefan Karolčík, Libuša Murtinová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Moderní vyučování : časopis na podporu rozvoje škol -- ISSN 1211-6858 -- Roč. 19, č. 9-10 (2013), s. 40-41.

Mezi odborníky neexistuje terminologická jednotnost a shoda pro název zachycení myšlenkových konceptů do grafické struktury. Někdo se drží termínu mentální mapa, někdo zase myšlenková nebo pojmová mapa. Ve výuce to ale vždy znamená způsob, jak může učitel žákům výrazně ulehčit pochopení náročnějších částí učiva, a to zobrazením důležitých pojmů učiva v jednoduchých schématech a náčrtech s vytvářením a zvyrazňováním vztahů mezi nimi.

mentální mapa ; zeměpis ; výuka ; vyučovací metoda ; žák ; strategie učení ; učení ; rozvíjení schopností ; psychologie učení ; střední škola ; pojmová mapa ; myšlenková mapa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/421531>

15.

Výuka v krajině jako účinná forma učení / Miroslav Marada, Eva Fenklová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 22, č. 3 (2012/2013), s. 12-14.

Výuka mimo školní prostředí je považována za vysoce motivující a ovlivňující efektivní stránku výuky. Může mít ale i svá rizika. V případě terénní výuky totiž řada pedagogů tvrdí, že tato výuka sice žáky baví, ale zároveň je mimoškolní prostředí rozptyluje. Autorka článku se zamýšlí nad podmínkami, za jakých

výuka zeměpisu v terénu může vést k efektivnímu učení a nestane se pouze výletem do přírody.

zeměpis ; výuka ; činnosti v přírodě ; příroda ; vyučovací metoda ; forma výuky ; podmínky učení ; efektivnost vzdělávání ; názor ; terénní výuka

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/407698>